

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

- 2.1 ความหมายของวินัย
- 2.2 ประเภทของวินัย
- 2.3 ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างระเบียบวินัย
- 2.4 การสร้างระเบียบวินัย
- 2.5 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน
- 2.6 สาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียน
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของวินัย

Hurlock (อ้างถึงใน เทพ,ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง วินัย (Discipline) ว่ามาจากคำว่า Disciple ซึ่งหมายถึง บุคคลที่เรียนรู้จากผู้นำ หรือบุคคลที่ยอมตามผู้นำ พ่อแม่และครูเป็นผู้นำ นักเรียนเป็นผู้ตาม ฉะนั้น วินัยก็คือ การสอนของสังคมให้นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมจรรยาบรรณสังคม วินัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ

ประติษฐ์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของวินัยว่า หมายถึง ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตามหรือบางครั้งโรงเรียนอาจยังไม่ได้กำหนดไว้ แต่เป็นความคาดหวังของครูว่านักเรียนควรจะทำตัวหรือปฏิบัติอย่างไรบ้างในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน

ภิญโญ (2523) กล่าวว่า วินัยเป็นระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้ปฏิบัติตามและระเบียบบางประการไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หากแต่เป็นความคาดหวังของครูที่จะให้นักเรียน นักศึกษาวางตัวหรือประพฤติทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ถ้านักเรียน นักศึกษาประพฤติผิดไปจากระเบียบและความคาดหวังของครูก็ถือว่าทำผิดวินัย และครูอาจใช้วิธีลงโทษต่างๆ กันตามความเหมาะสมของความผิดนั้น

พนัส (2521) กล่าวถึงวินัยที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียนว่า หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ คือนักเรียน

สุโท (2515) ได้ให้ความหมายของวินัยว่า หมายถึงข้อกำหนด ข้อตกลงร่วมกันในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ประพฤติตามเป็นคนดี มีชีวิตอย่างราบรื่นในสังคม

สุชาและสุรางค์ (2523) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การรู้จักปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับ กฎเกณฑ์ ซึ่งกลุ่มได้ตกลงตั้งขึ้นสำหรับสมาชิกปฏิบัติ เพื่อช่วยให้สังคมนั้นๆ อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น มีความสุขและความสำเร็จโดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

ศุภินิตย์ (2518) ได้ให้ความหมายว่า วินัย หมายถึง อำนาจในการควบคุมความประพฤติของตนเองและผู้อื่นให้ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้และได้กล่าวถึงวินัยทางการศึกษาว่า หมายถึง การให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบโดยเคร่งครัด ในสมัยโบราณ วินัยมุ่งไปที่การควบคุมพฤติกรรมของเด็กจากแรงภายนอก คือ วินัยส่วนรวม แต่ในปัจจุบัน การศึกษาสมัยใหม่มุ่งให้เกิดวินัยขึ้นโดยตนเอง

สมเจตน์ (2520) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ข้อบังคับที่ใช้ควบคุมความประพฤติของตนเอง วินัยต่างจากกฎหมาย กฎหมายเป็นข้อบังคับของประเทศ แต่วินัยเป็นข้อบังคับสำหรับหมู่คณะ การทำผิดวินัยไม่ถือเป็นการผิดกฎหมายการที่สร้างวินัยขึ้นมา ก็เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกบังคับตนเอง โดยเกิดจากการฝึกขึ้นมาเอง ไม่ได้เป็นการบังคับหรือเกรงกลัวข้อบังคับทั้งต่อหน้าและลับหลัง

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย (2526) ได้ให้ความหมายว่า วินัย หมายถึง ความสามารถในการบังคับหรือควบคุมตนเองให้ประพฤติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือขนบธรรมเนียมอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนเองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

จากความหมายของวินัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า วินัยมีความหมายแตกต่างกันไป แต่พอสรุปได้ว่า วินัยเป็นข้อกำหนด หรือข้อบังคับที่วางไว้เพื่อให้บุคคลประพฤติตาม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่คณะ หรือของสังคม

2.2 ประเภทของวินัย

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้แบ่งประเภทของวินัยออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้คือ

1) วินัยในตนเอง(Self-discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ใช้บังคับตนเอง ถ้าฝึกเรียนมีวินัยในตนเองแล้ว ก็จะลดปัญหาในด้าน

การปกครองนักเรียนได้อย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกระเบียบ ข้อ บังคับให้มากมาย การควบคุมและการปกครองก็สะดวกสบาย เพราะตัวเองจะ ต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างสุข สบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน วินัยในตนเองมีข้อดีคือ

(1) รู้จักบังคับตนเอง และมีกำลังใจที่จะกระตุ้นเตือนให้ตนเอง ปฏิบัติสิ่งที่ปรารถนา

(2) รู้จักปฏิบัติตามหน้าที่ของตนโดยไม่มีการบังคับ ทำงานเสร็จ เรียบร้อยตรงตามเวลา

(3) ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ตรงต่อเวลา สนใจ ตั้งใจ ขยัน ทำงานและทำงานเต็มความสามารถ

(4) ไม่คิดเอาเปรียบเมื่อทำงานเป็นหมู่คณะ

(5) เป็นที่ยอมรับของสังคม สังคมนิยมยกย่อง

2) วินัยส่วนรวม หรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอกเพื่อบังคับให้ส่วน รวมปฏิบัติตาม ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น วินัยส่วนรวมนี้จะต้อง ตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลาง ๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ เช่น วินัยใน การแต่งกาย และวินัยในเรื่องความเคารพ ซึ่งมีข้อดีคือ

(1) สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดีและ ควรส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

(2) รู้จักดำเนินงานอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม

(3) สามารถควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการและข้อ ตกลงของหมู่คณะ

(4) สามารถดำเนินงานเป็นหมู่คณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งกรรมการจะต้องเป็นผู้มีวินัยที่ดี จึงจะทำงานของหมู่คณะได้สำเร็จ

พณส (2521) ได้จัดแบ่งวินัยไว้ 3 ประเภท คือ

1) วินัยเยียบขาดแบบทหาร คือ การใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ นักเรียนทำดีเพราะกลัวถูกลงโทษ วินัยชนิดนี้ ตรงกับสภาวะที่ " รักวัวให้ ผูก รักลูกให้ตี" ซึ่งเมื่อนักเรียนทำดีจนเป็นนิสัยแล้ว ต่อไปภายหน้าจะติดนิสัย ไม่ทำชั่ว แต่ก็มีผู้ไม่เห็นด้วย โดยอ้างว่าเป็นการฝึกหลักประชาธิปไตย

2) วินัยแบบดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนว คิดนี้ถือว่า เมื่อนักเรียนได้ทำสิ่งที่ตนสนใจแล้ว ปัญหาเรื่องวินัยก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่โรงเรียนจะใช้ เพื่อแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน

3) วินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบและเกียรติของตน มีจุดมุ่งหมายให้
 เด็กเรียนมีความประพฤติดี โดยพยายามสร้างให้เด็กเรียนนับถือในเกียรติของตน
 และรู้จักรับผิดชอบต่อการรักษาเกียรตินั้น

2.3 ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างระเบียบวินัย

หวลศิริ (2520) ได้กล่าวไว้ว่า วินัยจัดว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และ
 มีความจำเป็นต่อเด็ก เพราะวินัยเป็นเครื่องช่วยแนะแนวทางความประพฤติ
 ของเด็ก ความมุ่งหมายที่แท้จริงของวินัยคือ การที่เด็กเกิดความต้องการที่จะ
 ทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยตนเอง วินัยที่แท้จริงนั้นไม่ใช่การบังคับ
 ให้กระทำตาม แต่เป็นเกณฑ์ที่วางไว้เพื่อให้ทุกคนในสังคมได้ยึดถือเป็นแนว
 ปฏิบัติ วินัยที่สูงสุดก็คือการมีวินัยในตนเอง ซึ่งได้แก่ การรู้จักการปกครอง
 ตนเอง ควบคุมและแนะนำตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่งามอยู่เสมอ ซึ่ง
 สอดคล้องกับ สุขชา (2518) ซึ่งกล่าวว่า การมีวินัยในตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญ
 ในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก

Ausubel (อ้างถึงใน ณรงค์, 2530) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการ
 สร้างวินัย หรือการมีวินัยแบบประชาธิปไตยในท้องเรียนว่าจะช่วยส่งเสริมและ
 ปลุกฝังให้เด็กเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมตนเองได้ มีความ
 สามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีความเข้าใจและตีความหมายของกฎเกณฑ์
 ต่าง ๆ เพื่อนำมาประพฤติปฏิบัติได้และสามารถอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วม
 กับผู้อื่น ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่สังคมประชาธิปไตยต้องการ

ศุภินิตย์ (2518) ได้สรุปถึงความจำเป็นที่จะต้องมีวินัยไว้ดังนี้.-

- 1) ช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม
- 2) ช่วยสร้างความรับผิดชอบแก่บุคคล
- 3) ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ
- 4) ช่วยส่งเสริมหลักประชาธิปไตย ทุกคนจะต้องรับผิดชอบต่อควบคุมตนเอง
- 5) ช่วยให้ครูและนักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข
- 6) ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

2.4 การสร้างระเบียบวินัย

วินัยเกิดจากการอบรมฝึกฝน สุขชา (2511) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญใน
 การสร้างวินัย มี 4 ประการดังนี้คือ

- 1) เด็กจะต้องประพฤติตนในสิ่งที่ดี และขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

2) ให้เด็กพอใจที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่ดีที่ควร และหลีกเลี่ยงการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดีไม่ควร

3) เด็กจะต้องเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเป็นพฤติกรรมที่ดีที่พึงปรารถนาของสังคม

4) เด็กจะต้องกระทำความดีจนกระทั่งเกิดเป็นนิสัยโดยไม่ต้องมีใครแนะนำ

การสร้างระเบียบวินัยให้แก่เด็กนั้น ต้องสร้างระเบียบวินัยในบ้านก่อน และผู้มีอิทธิพลในการสร้างระเบียบวินัยแก่เด็กก็คือ บิดามารดานั่นเอง บิดามารดาจะต้องมีความเข้าใจและชี้แจงเหตุผลให้แก่ลูก การกระทำต่าง ๆ ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกและมีเหตุผลเพียงพอ เพื่อให้เด็กมีความเชื่อถือนับรยาภาศานบ้านจะทำให้เด็กมีระเบียบวินัย พ่อแม่จะต้องสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับลูกและต้องยอมให้มีอิสระในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลย์ (2505) ที่กล่าวถึงความสำคัญของบ้านต่อการสร้างระเบียบวินัยแก่เด็กว่าบ้านเป็นสถาบันที่สำคัญและมีอิทธิพลใหญ่ยิ่งแก่เด็ก บิดามารดาเป็นผู้มีอิทธิพลที่จะช่วยสร้างให้บุตรเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การสร้างวินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะระเบียบวินัยเป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะแนวทางการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียน เพราะระเบียบวินัย เกิดจากรากฐานของประสบการณ์ในการเรียนรู้และสภาพสิ่งแวดล้อม ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ให้เกิดแก่เด็กตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน และเนื่องจากโรงเรียนเป็นศูนย์อบรมเด็กซึ่งมาจากครอบครัวที่ไม่ซ้ำแบบกัน และเด็กทั้งหลายก็มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติอยู่แล้วโรงเรียนจึงจำเป็นต้องกำหนดระเบียบต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้ทุกคนประพฤติตามเพื่อความสุขของนักเรียนด้วยกันทุกคน

การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง วินัยในห้องเรียน เป็นอำนาจโดยตรงที่จะควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนเป็นกระบวนการที่จะฝึกให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย หรือทัศนคติ ครูจะต้องเป็นผู้คอยช่วยแนะแนวทางเด็กและจะต้องร่วมกันกับเด็กสร้างวินัยขึ้น เพราะวินัยที่ดีนั้นจะต้องเกิดจากสัมพันธ์ภาพระหว่างครู และเด็กที่สอดคล้องกัน ซึ่งเป็นผลที่จะสนับสนุนให้เด็กเกิดวินัยในตนเอง

กาญจนา (2510) กล่าวว่า ระเบียบวินัยที่เหมาะสมที่สุดนั้นจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสเสนอ อภิปราย และเห็นชอบ นักเรียนจึงพร้อมปฏิบัติตาม

พนัส (2521) กล่าวว่า ระเบียบวินัยของโรงเรียนต้องเหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของนักเรียน และระเบียบวินัยในแต่ละโรงเรียนอาจแตกต่างกันไปบ้าง เพื่อสอดคล้องกับปรัชญาและวัฒนธรรมในโรงเรียนนั้นๆ และควรให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ โดยที่นักเรียนเข้าใจเหตุผลและเห็นดีเห็นงามจากการปฏิบัติตามระเบียบนั้น อย่าให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าถูกบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่น (2505) ที่กล่าวว่า ระเบียบจะต้องมาจากนักเรียน ความสำคัญอยู่ที่การฝึกให้นักเรียนมีวินัย เพื่อประพฤติในทางที่ถูกและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและสอดคล้องกับ ชม (2515) ที่กล่าวว่า รากฐานในการสร้างระเบียบวินัยที่ดีนั้น ควรจะเป็นแบบที่ให้นักเรียนเข้าใจในวิธีการของประชาธิปไตย สร้างวินัยให้แก่เด็กตั้งแต่เริ่มแรกเข้ามาในสถานศึกษา ให้นักเรียนเป็นผู้วางระเบียบวินัยของนักเรียนเอง และสามารถเปลี่ยนแปลงตามเวลาและโอกาส ตลอดจนต้องมีการอบรมเรื่องระเบียบวินัยอยู่เป็นประจำและต่อเนื่อง

สุโท (2519) กล่าวถึง บทบาทของครูในการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียน มีดังนี้

1) ครูจะต้องเข้าใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็ก ยินดีให้คำแนะนำ ตักเตือน ไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และรู้วิธีการศึกษาเด็ก เข้าใจเด็กเป็นรายบุคคลอย่างดี

2) จัดสภาพของโรงเรียนและห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน สะอาด เรียบร้อย มีอุปกรณ์ครบครัน

3) จัดวางระเบียบวินัยร่วมกันกับนักเรียน ไม่ทำตามครูฝ่ายเดียว

4) จัดหาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามวุฒิภาวะ ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก

5) เปิดบริการแนะแนวขึ้นในโรงเรียนเพื่อช่วยเด็กที่มีปัญหา

6) ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กตลอดเวลา

7) ส่งเสริมให้เด็กหัดปกครองตนเองให้มากเท่าที่จะทำได้

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนมีอิทธิพลต่อชีวิตนักเรียนมากเพราะระยะเวลาที่เด็กได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเป็นระยะเวลานาน เด็กจะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน นับตั้งแต่ตัวอาคารเรียน สภาพห้องเรียน ระเบียบวินัยในโรงเรียน เพื่อนนักเรียนแบบต่าง ๆ รวมถึงลักษณะการอบรมสั่งสอนของครู และครูจะมีบทบาทในการควบคุมปัญหาทางวินัยของนักเรียน เป็นผู้คอยแนะแนวทางการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียน เพราะระเบียบวินัยเกิดจากรากฐานของประสบการณ์ในการเรียนรู้และสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่ง

ประสบการณ์ที่เด็กแต่ละคนได้รับขณะอยู่ในโรงเรียน ล้วนมีอิทธิพลในการกำหนดลักษณะนิสัยและแบบแผนของพฤติกรรมต่าง ๆ แก่เด็กทั้งสิ้น ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีระเบียบวินัยเพื่อควบคุมความประพฤติของนักเรียน และเพื่อความสุขของนักเรียนทุกคน

2.5 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน

พรินทรี (2533) ได้กล่าวว่า ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของเด็กในทุกระดับชั้นเรียน เป็นปัญหาสำคัญอันหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนการสอน หรือการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน โดยจัดว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาไม่เกิดผลดีต่อการกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน และไม่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของห้องเรียนหรือของโรงเรียน

เอนกกุล (2520) กล่าวถึงลักษณะการขาดวินัยในชั้นเรียนว่ามี 2 ประเภทคือ

- 1) เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บ่อยครั้ง พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่
  - (1) การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมชั้น เช่น การแกล้งเพื่อน การใช้วาจาข่มขู่เพื่อนหรือผู้อื่น
  - (2) เรียกร้องความสนใจจากเพื่อน เช่น การลุกจากที่นั่งโดยไม่ขออนุญาต ทำท่าตลกคนองต่างๆ
  - (3) รบกวนการสอนของครู เช่น ทำเสียงประหลาด พูดคุยกันด้วยเสียงอันดัง ขัดคำสั่งของครู เคาะโต๊ะ และกระพือเท้า
  - (4) แสดงความอวดดี เช่น แกล้งถามปัญหาที่ไม่เข้าเรื่อง โต๊ะแย้งเพื่อนหรือครูอย่างไม่มีเหตุผล
- 2) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในบางครั้ง เป็นพฤติกรรมที่ไม่ก่อความวุ่นวายให้ครูและเพื่อนหรือการเรียนการสอน ได้แก่
  - (1) ขาดความตั้งใจ เช่น ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย เหม่อลอย ครุ่นคิดในใจเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับบทเรียน
  - (2) ไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูมอบหมาย เช่น ทำงานอย่างอื่น เขียนรูปหรือวาดรูปเล่น ทำงานรีบร้อนไม่เรียบร้อย ส่งงานช้า ทำงานไม่เสร็จ
  - (3) ขาดการสังคมกับเพื่อน เช่น ซ้ำๆ ไม่ร่วมมือกับผู้อื่น ไม่โต้แย้งกับใครแม้จะถูกตำหนิโดยไม่จำเป็นหรือไม่เป็นจริง
  - (4) ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ต้องการคำชมเชยและคำแนะนำมากเกินไปจนความจำเป็น คอยฟังผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นอย่างมาก

คุชณี (2521) กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ได้แก่ การส่งงานไม่ตรงเวลา การทำงานไม่ครบหรือไม่เป็นระเบียบ เล่นในเวลาเรียน ไม่สนใจเวลาครูอธิบาย ก่อการทะเลาะวิวาทหรือรังแกเพื่อน ลักษณะหนีโรงเรียน

ศุภนิตย์ (2518) ได้แบ่งลักษณะและปัญหาทางวินัยไว้ ได้แก่ ความไม่ร่วมมือ ขาดเรียนเป็นประจำ มาโรงเรียนสาย หนีโรงเรียน ทุจริตในการสอบ ผ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่เชื่อฟังคำสั่งของครู พุดจาหยาบคาย หึงสิ่งของไม่เป็นที่ ทำลายสิ่งของ รังแกเพื่อน เอางานวิชาอื่นมาทำขณะกำลังเรียน ไม่ทำการบ้านที่มอบหมาย แสดงอารมณ์ฉุนเฉียวเกรี้ยวกราด วางของไม่เป็นที่ คุ้ยถิ่นในห้องเรียน ผิดนัด และแสดงมารยาทไม่สุภาพ

อาโพ (2524) ได้กล่าวถึงนักเรียนหนีโรงเรียนว่า มีสาเหตุของพฤติกรรมเหมือนกับเด็กหนีออกจากบ้าน คือ อาจจะต้องการหนีออกจากสิ่งแวดล้อมที่จำเจอยู่กับกิจวัตรประจำวัน เพียงต้องการเปลี่ยนบรรยากาศหรือลดความเครียดที่บังเกิดขึ้นในระหว่างที่เขาอยู่ในบ้านหรือไปโรงเรียน โรงเรียนอาจให้ความสุขหรือความพอใจไม่เพียงพอ นอกจากนี้เด็กบางคนชอบพักผ่อนวัน หรือมีจินตนาการในเรื่องต่างๆ ในช่วงเวลาที่หลบหนีออกไปจากโรงเรียน สรุปได้ว่า เด็กหนีโรงเรียนก็เพราะเขาไม่อยากไปโรงเรียนและตั้งใจคือวางแผนไว้ว่าจะไปทำสิ่งที่สนุกกว่าการไปโรงเรียน

Gorton (1983) กล่าวว่า โรงเรียนต่างๆ ประสบปัญหาด้านวินัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ

1) ปัญหาการผิดวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การตอบโต้กับครู การไม่ตั้งใจเรียน การรบกวนคนอื่น ๆ การกินขนมในชั้น การชอบทำลายของ การพุดจาหยาบคาย การพูดปด และการทำร้ายคนอื่น

2) ความประพฤติผิดนอกชั้นเรียน ได้แก่ การต่อสู้กัน การทำลายสิ่งของ การสูบบุหรี่ การใช้ยาเสพติด การแต่งกายผิดระเบียบ การขโมย การเล่นการพนัน การทำบริเวณโรงเรียนสกปรก การต่อต้านครู-โรงเรียน และการเข้าไปในบริเวณหวงห้าม

3) การหนีโรงเรียน ได้แก่ การไม่เข้าชั้นเรียน การขาดโรงเรียน

4) ความเฉื่อยชา ได้แก่ การเข้าชั้นเรียนช้าบ่อยๆ และการมาโรงเรียนสายบ่อยๆ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติ หรือการแต่งกายที่ถือว่าไม่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน และเป็นการกระทำผิดวินัย ดังนี้.-

1) นักเรียนชายไว้ผมยาวโดยไว้ผมข้างหน้ากลางศีรษะเกิน 5 ซม

รอบศีรษะไม่ตัดเกรียน หรือไว้หนวดเครา (ยกเว้นระเบียบของเฉพาะบางโรงเรียน)

2) นุ่งนักเรียนหญิงไว้ผมยาวเลยต้นคอ (ยกเว้นระเบียบของเฉพาะบางโรงเรียน)

3) เทียบเร่ร่อนอยู่ในที่สาธารณะ หรือทำลายสมบัติของสถานศึกษา หรือสาธารณสมบัติ

4) แสดงกิริยา วาจา หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดไม่สุภาพ

5) มั่วสุมและก่อความเดือดร้อนอย่างใดอย่างหนึ่ง

6) เล่นการพนันซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายการพนัน

7) เทียบเตร่เวลากลางคืน ระหว่างเวลา 20.00 น. ถึงเวลา 04.00 น. ของวันรุ่งขึ้น เว้นแต่ไปกับผู้ปกครองหรือได้รับอนุญาตจากสถานศึกษา

8) สูบบุหรี่ สูบกัญชา หรือเสพยา ยาเสพติดหรือของมีเมาอื่นๆ

9) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือสถานอื่นใดซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่นโรงรับจำนำ หรือสถานการพนัน ในระหว่างเวลาที่มีการเล่นการพนัน เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัย หรือเยี่ยมญาติ

10) เข้าไปเที่ยวงานหรือร่วมสังสรรค์ และงานนั้นมีการเต้นรำหรือการแสดงซึ่งไม่ควรแก่สภาพของนักเรียน เว้นแต่ไปกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรืองานนั้น บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือสถานศึกษาของนักเรียนคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัด

11) เข้าไปในสถานค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่在那นั้น หรือเข้าไปเยี่ยมญาติซึ่งอาศัยอยู่ในสถานทีนั้น

12) คบค้าสมาคมกับหญิงที่ประพฤติตนเพื่อการค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นญาติใกล้ชิดกับผู้หญิงนั้น

13) ประพฤติตนทอนองชู้สาว

14) มีวัดถูกระเบิด หรืออาวุธติดตัวหรือซ่อนไว้เพื่อประทุษร้าย

15) หลบหนีโรงเรียน

2.6 สาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียน

ประสาร (2523) กล่าวว่า สาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียนเกิดจากสาเหตุใหญ่ๆ 2 ประการ คือ สาเหตุจากตัวเด็กและสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.6.1 สาเหตุของพฤติกรรมกระทำผิดวินัยที่เกิดจากตัวเด็ก แบ่งได้เป็น 2 ทาง คือ สาเหตุทางกาย และสาเหตุทางจิตใจ

- สาเหตุทางกาย มักเป็นสิ่งที่ติดตัวเด็กมาแต่เกิด เช่น ร่างกายผิดปกติ สติปัญญาอ่อน ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ ทำให้เด็กมีปมด้อย และหาทางแสดงปมเด่น อาจแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นการรบกวนห้องเรียน เช่น พูดเสียงดัง ก้าวร้าว รังแกผู้อื่น เด็กที่สมองทึบปัญญาอ่อน ขาดอาหาร จะทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ เช่น เศร้าซึม หงุดหงิดเจ้าอารมณ์ เป็นต้นและ นอกจากนี้ ยังรวมถึงสาเหตุจากวัยของเด็กกล่าวคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา อยู่ในวัยรุ่น ซึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตระหว่างความเป็นเด็ก และ ผู้ใหญ่มีอารมณ์อ่อนไหว เกิดความเครียดทางอารมณ์ได้ง่ายมีความสับสนใน ค่านิยมต่างๆ บางครั้งต้องการความเป็นอิสระและอยากเป็นตัวของตัวเองแต่ บางครั้งก็เกิดความไม่มั่นใจในเมื่อต้องแสดงบทบาทผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้วัยรุ่นจึงมีความยากลำบากในการปรับตัว มีปัญหาความเครียดทางอารมณ์ หุนหันพลันแล่น อาจทำให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมขึ้นมาได้ หากไม่สามารถควบคุมตนเองได้ซึ่ง จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาามีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับที่รุนแรง และเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมักขาดการควบคุมตนเองชอบทำลายสิทธิ์ผู้อื่นและ อาจพัฒนาเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมในวัยผู้ใหญ่ (สมพร, 2523)

- สาเหตุทางจิตใจ เนื่องมาจากความต้องการทางสังคม และอารมณ์ไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งอาจเกิดจากการสูญเสียพ่อแม่ ความ ห้อยใจที่ไม่ได้รับความอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่จะทำให้กลายเป็นเด็กเงียบ ซึม ไม่พูดจาและแยกตัวออกจากสังคม ความตึงเครียด ความกระวนกระวาย ความสับสน ความล้มเหลว อาจทำให้เด็กแสดงออกโดยการก้าวร้าวทำลาย สิ่งของและรังแกเพื่อน

ได้มีการศึกษาในเรื่องจิตใจและตัวตนว่า มาจากประสบการณ์ของมนุษย์ และก่อร่างขึ้นมาจากกระบวนการทางสังคม ที่บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์กันโดย Rogers (อ้างถึงในหงษ์, 2533) ได้อธิบายความหมายมโนภาพแห่งตน สรุป ได้ว่าเป็นการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเองในเรื่องบุคลิกลักษณะรูปร่างความสามารถ ความสัมพันธ์และสิ่งแวดล้อม มโนภาพแห่งตนจึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ตาม ประสบการณ์ โดยไม่จำกัดอายุและความรู้ ยังมีประสบการณ์มาก การเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนจะยิ่งเปลี่ยนแปลงมากตามไปด้วย ซึ่งมโนภาพแห่งตนจะ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้มากที่สุดเมื่อบุคคลอยู่ในวัยรุ่น

นอกจากนี้ Hurlock (1978) ได้ให้ความหมายมโนภาพแห่งตนว่า เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อ พฤติกรรม กล่าวคือ มโนภาพแห่งตนในทางที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมในทาง บวกที่สังคมต้องการหลายประการ เป็นต้นว่าการมีความรัก การรู้จักรับผิดชอบ

เมื่ออยู่ในครอบครัว การมีความเป็นมิตรในหมู่เพื่อน การให้ความร่วมมือต่อชุมชน มีความอดทน อดกลั้น ใจกว้าง สนใจที่จะประดิษฐ์ค้นคว้า มโนภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง และเป็นพื้นฐานสำคัญต่อลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงถึงควมมีคุณภาพของบุคคล และกาญจน์ (2522) ได้กล่าวถึงมโนภาพแห่งตนว่าเป็นตัวแปรพื้นฐานที่จะกระทบกระเทือนและควบคุมการรับรู้ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคล ในทางกลับกันพฤติกรรมและการรับรู้ ก็กระทบกระเทือนมโนภาพแห่งตนเช่นกัน และระดับของมโนภาพแห่งตนของแต่ละบุคคล จะเป็นสิ่งที่บอกถึงความเจริญทางวุฒิภาวะ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาการทางความคิด การกระทำของตนเองในการแก้ปัญหา การมีความเป็นตัวของตัวเองปรับตัวได้ และสามารถรักษาสมดุลย์ของร่างกายจิตใจไว้ได้ ซึ่งมโนภาพแห่งตนที่ดีนี้ เป็นคุณลักษณะข้อหนึ่งของบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี และ หนอง (2533) ได้ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีมโนภาพแห่งตนแต่ละด้านในระดับสูง และที่มีมโนภาพแห่งตนรวมในระดับสูง มีการควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีมโนภาพแห่งตนแต่ละด้าน และมโนภาพแห่งตนรวมในระดับต่ำ

อเนกกุล (2520) ได้สรุปถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนามโนภาพแห่งตนว่า ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก ลักษณะทางร่างกาย ระดับวุฒิภาวะ ความมุ่งหวังของพ่อแม่ ทศนคติต่อสมาชิกในครอบครัว ปัญหาครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ทศนคติต่อเพื่อน ทศนคติของเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่อทางศาสนา และอิทธิพลจากสื่อมวลชนโดยได้กล่าวว่า มโนภาพแห่งตนในแต่ละด้าน จะเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม มโนภาพแห่งตนในชั้นแรกจะเกิดจากความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ต่อไปจะเกิดจากความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัว มโนภาพแห่งตนในชั้นต่อไปและการผสมผสานระหว่างมโนภาพแห่งตนในด้านต่างๆจะเป็นผลสำเร็จเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความกลมกลืนระหว่างมโนภาพแห่งตนในชั้นแรกและชั้นต่อ ๆ ไปเหล่านั้น และในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษามโนภาพแห่งตนตามแนวคิดของ Rogers (อ้างถึงในหนอง, 2533) ที่ได้แบ่งมโนภาพแห่งตนออกเป็น 3 ด้านดังนี้.-

1) มโนภาพแห่งตนด้านค่านิยมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล (Academic Value) คือความรู้สึกรู้สึกต่อตนเองในด้านสติปัญญา นิสัยการเรียน แรงจูงใจ ทักษะในการเรียน แรงกดดันจากทางบ้าน การแข่งขันเกี่ยวกับความสามารถและการเลือกอาชีพ

2) มโนภาพแห่งตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือ ความรู้สึกต่อตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน การทำงานร่วมกับคนอื่นและการเข้าสังคม

3) มโนภาพแห่งตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือ ความรู้สึกต่อตนเองทางด้านความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุขความเครียด ความเบื่อหน่ายและความขุ่นเคืองใจ

2.6.2 สาเหตุพฤติกรรมกระทำผิดวินัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม แบ่งได้เป็น 2 สาเหตุคือ สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

- สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมในบ้านเป็นส่วนสำคัญต่อความประพฤติของเด็ก อันประกอบด้วย ทัศนคติของพ่อแม่ สัมพันธภาพภายในบ้าน และลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ปัญหาครอบครัวมีความเกี่ยวพันอย่างยิ่งกับการกระทำผิดวินัยของเด็ก ครอบครัวที่มีการจัดระบบที่ดีย่อมจะมีส่วนในการสร้างวินัยให้แก่เด็ก ทัศนคติของบิดา มารดา มีความสำคัญต่อความประพฤติและบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กที่มีบิดา มารดารักและตามใจมากเกินไปจะทำให้ไม่รู้จักโตและเอาแต่ใจตัว จึงเข้ากับเพื่อนไม่ได้ และแยกตัวออกจากสังคม เด็กที่ถูกเกลียดชังจะเกิดความเจ้าคิดเจ้าแค้น ไม่ไว้วางใจใคร มักจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ช่มชู้ หนีสังคมและชอบจับกลุ่ม

สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่จะทำให้เด็กประพฤติผิดวินัย บ้านเป็นสถาบันที่สำคัญและมีอิทธิพลยิ่งใหญ่แก่เด็ก บรรยายภาศโดยทั่วไปในบ้าน เป็นสิ่งจำเป็นต่อระเบียบวินัย ความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่แน่นแฟ้นและอบอุ่น จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง เด็กที่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว เช่น บิดามีภรรยาหย่าหรือ บิดา มารดาแยกกันอยู่ ล้วนแต่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยทั้งสิ้น อาจทำให้เด็กชอบรังแกเพื่อน หรือชอบพูดปด ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่น (2505) ที่กล่าวว่าเด็กที่พ่อแม่อย่าร้างกัน เด็กที่ไม่มีใครดูแลเอาใจใส่ มักจะแสดงออกมากในทางที่ไม่ดีไม่งาม เช่น หนีเรียนอยู่เสมอ แสดงความอวดเก่งต่อครู ต่อเพื่อน นักเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของคน

การอบรมเลี้ยงดู เป็นกระบวนการต่อเพื่องดลลดวัยเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและศักยภาพของการกระทำในอนาคตของเขา ดังนั้น พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ในสถาบันครอบครัว อันเป็นสถาบันทางสังคมอันดับแรกสุดที่เด็กเป็น

สมาชิก อย่างไรก็ตามการที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรได้เหมาะสมเพียงใดนั้นพ่อแม่จำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัยและในแต่ละสถานการณ์แวดล้อม จากการศึกษาค้นคว้าของ Sear and Others (1957) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูจะแปรผันไปตามเพศ และอายุของเด็ก สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนการศึกษาของพ่อแม่ เช่นพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำ มักจะขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู ขาดการควบคุมพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ขาดเหตุผลในการรักและตามใจ อันเป็นเหตุให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ การอบรมเลี้ยงดูจึงหมายความว่า การฝึกระเบียบวินัย ตลอดจนการสนองความต้องการพื้นฐานและความต้องการชั้นสองของเด็ก Symonds (อ้างถึงในงนุช, 2533) พ่อแม่เป็นผู้มีอิทธิพลในการถ่ายทอดค่านิยมทัศนคติและมาตรฐานของสังคม พ่อแม่มักจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นไปตามเป้าหมายของสังคม คือ การควบคุมพฤติกรรมของเด็ก เช่น ให้รางวัลหรือแรงเสริมเมื่อเด็กไม่ดื้อดึง ไม่ก้าวร้าว แต่จะดุด่าเมียนตีหรือลงโทษด้วยวิธีการอื่นๆ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา วิธีการควบคุมพฤติกรรมเหล่านั้น หากใช้ไม่เหมาะสมก็อาจจะทำให้เด็กมีปัญหา ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างบุคลิกภาพให้แก่เด็ก

Rogers (1972) ได้แบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดู ที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคลออกเป็น 3 แบบ คือ

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึงวิธีการปฏิบัติของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผลยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมรับรู้ในกิจกรรมบางอย่าง ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง และให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสเหมาะสม

Baldwin (1948) ได้ทำการสำรวจผลของการใช้วิธีการประชาธิปไตยภายในบ้านที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก 67 คน โดยใช้วิธีการสังเกต จากการสังเกตปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและบรรยากาศของบ้านที่เป็นประชาธิปไตย ทำให้เด็กเป็นคนกระฉับกระเฉง ไม่มีความหวาดกลัว ทำอะไรมีการวางแผนมีความอยากรู้อยากเห็น ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่มีเหตุผล และบรรยากาศของบ้านเป็นลักษณะของพ่อแม่ใช้อารมณ์ของตนเองเป็นใหญ่ เด็กจะขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่มีความอยากรู้อยากเห็น ขาดทักษะในการแก้ปัญหา ขาดความรับผิดชอบและความคิดค้นต่าง ๆ อยู่ในวงจำกัด

หอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๖๖

๖๖

๖๖

๖๖

๗๕๘๗๓๕

25

ดวงเดือนและเพ็ญแข (2520) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยว่า เป็นลักษณะรวมของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมค่อนข้างน้อย ให้เหตุผลในการฝึกลักษณะนิสัย ให้การชมเชยมากกว่าการลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะทำให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความร่วมมือกับผู้ใหญ่ รู้จักอดทนในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีลักษณะมุ่งหาอนาคตและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูง

Hoffman (อ้างถึงใน พงษ์, 2533) ได้ศึกษาพบว่ากรณีที่พ่อแม่ฝึกนิสัย โดยให้เหตุผลทำให้เด็กมีวินัยสูงกว่าการฝึกวินัยโดยใช้อำนาจและการยับยั้งความรัก นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้เสรีภาพแก่เด็ก ให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองให้เด็กมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงานต่าง ๆ ภายในบ้าน สามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกับคนในบ้าน แสดงให้เห็นถึงการยอมรับเด็ก ทำให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความร่วมมือ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและมีพฤติกรรมทางบวก

วราภรณ์ (2528) ได้สรุปผลของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยว่า จะส่งผลให้เด็กมีลักษณะดังนี้ เป็นคนเปิดเผย เป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มองโลกในแง่ดี การปรับตัวและแสดงออกอย่างมั่นใจ ช่วยเหลือตัวเองและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความมั่นคงในอารมณ์ รู้จักใช้เหตุผล รู้จักเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

(Overprotection) หมายถึงวิธีการปฏิบัติของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้ ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตา หรือคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าเป็นเด็กอยู่เสมอ

ดวงเดือนและเพ็ญแข (2520) กล่าวถึงลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบรักมากและควบคุมมากกว่า ทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบพึ่งพาผู้อื่น มีความอดทนน้อย ความสามารถในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่เผชิญหน้าต่ำ ชอบเพื่อน ชอบตาม ขาดลักษณะผู้นำ แต่รักษาและเคารพกฎระเบียบ

วราภรณ์ (2528) ได้สรุปลักษณะของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จะมีลักษณะเป็นคนที่เอาแต่ใจตนเอง ขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และปรับตัวอยู่ในสังคมได้ยาก

Hurlock (1974) กล่าวถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความวิตกกังวลเนื่องจากขาดความอบอุ่น ว่าเหว่ หรือความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจว่า มี

แนวโน้มเกิดจากการได้รับความรักแบบปกป้องมากเกินไป จนขาดความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง การถูกปฏิเสธหรือไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลที่เขาารู้สึกว่ามีความสำคัญต่อชีวิตของเขาอย่างยิ่ง และการที่พ่อแม่ตั้งความมุ่งหวังไว้สูงเกินความเป็นจริง เมื่อเขาทำไม่ได้จะรู้สึกผิดหวังและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

อรรถัย (2518) ให้ข้อคิดว่า การให้ความรักความคุ้มครองมากเกินไปซึ่งแสดงออกโดยการกระทำสองลักษณะคือ บังคับก้ำก๋ายเรื่องของเด็กมากเกินไป ตามใจเกินไป หรือผสมกันทั้งสองแบบทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นตนเอง ไม่อาจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้เมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยลำพัง เพราะไม่มีโอกาสฝึกการคิดและวิจารณ์ในการตัดสินใจด้วยตนเอง

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (Rejection)

หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่สนับสนุนหรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีวิจารณ์ตำหนิลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนใจสนทนากับตนเองและปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

งานวิจัยเป็นจำนวนมากพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในระดับสูง เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ ปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามอำเภอใจ และไม่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ จนทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองได้รับความเกลียดชังจากพ่อแม่ ถูกทอดทิ้งทั้งทางกายและทางจิต จะทำให้เด็กขาดที่พึ่ง เด็กไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้ ยิ่งถ้าเป็นการทอดทิ้งเด็กโดยเจตนาคือ ไม่ยอมรับเด็กตั้งแต่เกิด ทอดทิ้งในระยะยาว แสดงความโหดร้ายต่อเด็ก นอกจากจะทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้แล้ว ยังทำให้เด็กขาดการควบคุมตนเอง ดับช้องใจ โกรธแค้นอันนำไปสู่การมีพฤติกรรมฝ่าฝืนสังคม ในที่สุดจะกลายเป็นยุวอาชญากร ถ้าเป็นการทอดทิ้งโดยไม่เจตนา เช่น พ่อแม่ต้องไปทำงานในที่ไกลๆ จนไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลเด็กจะทำให้เด็กกลายเป็นคนดื้อดึง ต่อต้าน ประกอบกับการไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในการแก้ปัญหา ทำให้เด็กมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่รุนแรง เป็นคนเจ้าอารมณ์และถ้าโต้ตอบไม่ได้เด็กจะแสดงออกทางอ้อม โดยการไม่เชื่อฟังคำสั่งหรือทำผิดต่อระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม

มัชชรี (2514) กล่าวถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือปล่อยตามใจว่า เป็นลักษณะการเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่ให้ความสนใจต่อเด็ก เด็กจะรู้สึกขาดความรัก จะมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ไม่เชื่อความยุติธรรม ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ ฝึกฝนคุณธรรมต่าง ๆ ขาดความเป็นระเบียบวินัย ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง ขาดความอดทนอดกลั้น ไม่สามารถทำงานกับผู้อื่นได้

ดวงเดือนและเพ็ญแข (2520) กล่าวว่า การปล่อยปละละเลย เด็กซึ่งเป็นการเลี้ยงดูแบบรักน้อยและควบคุมน้อย ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่มี ปัญหามากมายและเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่พบมากในยุวอาชญากร ซึ่งเป็น เด็กที่ไม่สามารถควบคุมความประพฤติของตนเองได้ มักพบการอบรมเลี้ยงดู แบบนี้ในครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ พ่อแม่ต้องทรมานหาเลี้ยงชีพ ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลบุตร ประกอบกับพ่อแม่ที่มีสถานทางเศรษฐกิจต่ำมักได้ รับการศึกษาในระดับต่ำด้วย จึงขาดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู บุตรที่เหมาะสม และขาดความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ทำให้เด็กที่ได้รับการ เลี้ยงดูแบบนี้มีลักษณะความรับผิดชอบต่ำ ขาดความมีระเบียบแบบแผนมี ลักษณะมุ่งอนาคต และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ

- สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพการณ์ในโรงเรียน มีส่วนทำให้เด็กประพฤติผิดและ เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ไม่ดีและไม่เหมาะสมจะ ทำให้เด็กทำผิดกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากครูและเพื่อน วิธีการ ปกครองชั้นเรียนและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

ชีรวัดน์ (2526) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนว่า หมายถึงการจัดอาณาบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ตลอดจนการตกแต่ง การใช้พื้นที่ การวางติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ทั้งมวล ที่ทำให้ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน เกิดการสร้างสมความรู้สึกรู้สึกผิด ความชอบ ความชัง คุณค่า ระบบค่านิยม ตลอดจนสร้างพฤติกรรมและบุคลิกภาพถาวรของ ผู้เรียนให้โน้มเอียงไปตามลักษณะสภาพแวดล้อมนั้น ๆ และได้จัดแบ่งสภาพ แวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ หมายถึง อาคาร สถานที่ สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอาณาบริเวณที่อยู่รวมไปถึงลักษณะ การจัดการตกแต่งและการใช้พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

2) สภาพแวดล้อมทางด้านสภาพสังคม หมายถึง การ ปฏิสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ภายในโรงเรียนซึ่ง หมายถึงบรรยากาศในโรงเรียน

3) สภาพแวดล้อมทางด้านจิต หมายถึง ลักษณะการรับรู้ ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับความคิดและความต้องการ ของเขาหรือไม่เพียงไร เช่น การรับรู้เกี่ยวกับความสมเหตุสมผลระหว่าง การกระทำของเขากับผลที่ได้รับ

อุรัญญา (2526) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ออกเป็น 7 ด้านคือ

1) ด้านการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือบรรยากาศการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน หลักสูตร วิธีสอน ตำราและเอกสารประกอบการสอน

2) ด้านการบริหารงาน หมายถึง แนวนโยบายการดำเนินงานการบริหาร กฎ ข้อบังคับ ระเบียบวินัยที่มีผลบังคับใช้กับนักเรียนและครู เป็นต้น

3) การให้บริการนักเรียน หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน เช่น บริการแนะแนว บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ บริการห้องสมุด บริการรับส่ง เป็นต้น

4) การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาที่สมบูรณ์แก่นักเรียน เช่น กิจกรรมการปกครอง ชุมชมทางวิชาการ กิจกรรมริเริ่มแรงและกีฬา กิจกรรมส่งเสริมประเพณี และวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

5) สังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์ในหมู่นักเรียนและครู การคบเพื่อนของนักเรียนภายในโรงเรียน การรวมกลุ่มความสัมพันธ์และความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาการกลุ่มที่จัดขึ้นในโรงเรียน

6) อาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะของสถานที่ภายในโรงเรียน เช่น ตึกเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โรงอาหาร ที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโรงเรียน การตกแต่งบริเวณความสะอาดอาคารและบริเวณ การบำรุงรักษาและสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เช่น กลิ่นเหม็น เสียงรบกวน แหล่งเสื่อมโทรม เป็นต้น

7) จริยธรรม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับความประพฤติของครูและนักเรียนที่อยู่ในศีลธรรมอันดี มีการปฏิบัติในทางสร้างสรรค์ และทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างผาสุก

วิรัช (2523) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมกับการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กว่า โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอันดับสองรองจากบ้านวัดถดประสงค์ของการให้การศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้เด็กอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กมีดังนี้.-

1) พฤติกรรมการบริหารของโรงเรียนว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติต่อครูและนักเรียนอย่างไร พฤติกรรมเหล่านี้หากให้ความสนใจและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอก็จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้นได้

2) พฤติกรรมของครูที่เป็นแบบอย่างที่นักเรียนจะเอาเป็นแบบในการประพฤติปฏิบัติ ครูที่ดีจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้ดีขึ้นได้

3) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นตัวกำหนด พฤติกรรมนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่ง การจัดสภาพแวดล้อมให้โรงเรียนน่าอยู่ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ที่เจริญ ออกงามต่อไป โดยต้องให้นักเรียนมีส่วนในการจัดสภาพแวดล้อมด้วย

4) กระบวนการเรียนการสอน ในการสอนวิชาต่าง ๆ หากมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ถึงเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและ บุคลิกภาพของเด็กในเรื่องใดได้บ้างที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาต่าง ๆ แล้ว ก็ดำเนินการสอนตามขั้นตอนและกิจกรรมให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการให้มากที่สุด

5) แบบแผนพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน นักเรียน เข้าใหม่ในแต่ละโรงเรียน จะมีจำนวนไม่เกินไปหนึ่งในสี่ของนักเรียนในโรงเรียน ทั้งหมดและนักเรียนเข้าใหม่จะพยายามเลียนแบบพฤติกรรมบุคลิกภาพของนักเรียน เก่า ถ้าแบบแผนพฤติกรรมบุคลิกภาพของนักเรียนเก่าในส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ก็จะสามารถดึงดูดให้นักเรียนใหม่ปฏิบัติตาม

สภาพการณ์ในโรงเรียนมีส่วนทำให้เกิดประพฤติกรรมและเกิด พฤติกรรมที่ไม่ดีได้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ไม่ดีและไม่เหมาะสม จะทำให้ เด็กทำผิดกฎและระเบียบต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากครูและเพื่อน วิธีการปกครอง ชั้นเรียนและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ การประพฤติกรรมระเบียบวินัยของนักเรียน อาจมีสาเหตุจากการออกกฎระเบียบวินัยในโรงเรียนและห้องเรียน การป้องกัน การทำผิดวินัยของเด็กนักเรียนในห้องเรียนนั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งในการ เป็นผู้นำที่ดี และครูต้องถือว่า ระเบียบวินัยนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจของนักเรียนเอง เพราะนักเรียนเป็นผู้สร้างระเบียบวินัยร่วมกันขึ้น นักเรียนจะต้องรู้จักหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วย ถ้าครูและ นักเรียนร่วมกันวางระบบงานในชั้นเรียนได้ดีแล้ว เหตุขัดแย้งต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นเด็กก็จะไม่ทำผิดวินัย

บุคลิกภาพของครู ก็มีส่วนอย่างมากต่อการที่จะก่อให้เกิด ระเบียบวินัยในโรงเรียน ครูจะมีบทบาทที่สำคัญในการควบคุมปัญหาทางวินัยของ เด็ก โรงเรียนบางแห่งเป็นตัวอย่างโดยทางอ้อมให้เด็กกระทำผิดวินัย ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนใช้วิธีทำให้เด็กบางคนประสบความล้มเหลว ซึ่งมีผลให้เด็กมีความมั่ง ร้ายหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อครู อาจารย์และโรงเรียน ตัวครูเองมีส่วนอย่างมากต่อ เด็ก เช่น ครู ที่ให้การบ้านเด็กที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ให้เลย นักเรียนย่อมไม่ทราบ ว่าจะทำอะไรดี หรือครูสอนไม่ดี ไม่เตรียมการสอน ทำให้เด็กไม่สนใจเรียน ครู แต่งตัวไม่เหมาะสม ขี้เกียจสอน เจ้าอารมณ์ ไม่ให้ความสนใจ และไม่เอาใจใส่ เด็ก เด็กอาจเรียกร้องความสนใจด้วยการพูดเสียงดัง พูดโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซุกซนจนเกินเหตุ ส่วนกลุ่มเพื่อนนั้น มีข้อยืนยันว่าเพื่อนมีความสำคัญการส่งเสริมให้กระทำผิดวินัย เพื่อนอาจคอยช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กระทำผิดวินัยมากขึ้น

ชักจูงใจให้ขัดคำสั่งพ่อแม่ อันอาจเป็นแนวทางไปสู่การก่ออาชญากรรมในอนาคต การปกครองชั้นเรียน และบรรยากาศในห้องเรียน ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางวินัยขึ้นได้มาก ที่ทัศนคติของครูกับการรักษาระเบียบวินัย นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะกำหนดพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปในทางที่พึงปรารถนาหรือไม่ ครูที่จะรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียนได้ดีนั้น ควรที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน จัดกิจกรรมการสอนอย่างสนุกสนานมีชีวิตชีวา พยายามดึงนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้มากที่สุด แต่ถ้านักเรียนยังทำผิดวินัยอย่างจริงจังอีก ก็พยายามค้นหาสาเหตุและพยายามแก้ไขพฤติกรรมให้ดีขึ้น

สุโท (2515) ได้เสนอหลักการปกครองที่ครูควรใช้กับนักเรียนไว้ดังนี้

- 1) ตกลงวางระเบียบร่วมกันกับเด็ก
- 2) ให้ความยุติธรรมไม่ลำเอียง
- 3) อย่าใช้อารมณ์ปกครองตามใจชอบของตนเอง
- 4) พยายามป้องกันไม่ให้เด็กทำชั่วดีกว่าการคิดแก้ไข

ลงโทษ

5) ใช้ความเมตตาสงสารและมีเหตุผลประกอบเสมอในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาการปกครอง

ธารง (2506) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ของการกำหนดระเบียบวินัยที่ดีไว้ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- 1) ต้องมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการบุคลิกภาพของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 2) ต้องไม่ขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมายบ้านเมืองและข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ
- 3) ไม่ก่อให้เกิดการแตกร้างความสามัคคี
- 4) ต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยการร่วมรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทุกฝ่าย

- 5) ต้องเป็นสิ่งที่มุ่งป้องกันมากกว่าแก้ไข
- 6) ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้

เดโช (2507) ได้เสนอแนะลักษณะของระเบียบวินัยที่ดีไว้ ดังนี้

- 1) ต้องไม่มีข้อหมุมหมิ่นจนเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ปฏิบัติฝ่าฝืนได้ง่าย
- 2) ระเบียบแต่ละข้อจะต้องสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของเด็ก

3) ระเบียบข้อบังคับ จะต้องใช้ได้ง่ายๆ เพราะบางครั้ง เด็กฝ่าฝืนเนื่องจากไม่เข้าใจระเบียบที่วางไว้

4) จะต้องมีการข้อตกลงกับผู้ฝ่าฝืน และลงโทษอย่างมีเหตุผล ทุกครั้งที่ลงโทษผู้ฝ่าฝืน จะต้องอธิบายให้ผู้ฝ่าฝืนเข้าใจถึงสาเหตุที่ตนถูกลงโทษ

นอกจากนี้สภาพสังคมทั่วไป สังคมอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกหลังโหลเข้ามาสู่ประเทศพร้อมกับความเจริญต่างๆ เป็นเหตุให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง จะพยายามแสวงหาโดยวิธีการต่างๆ จนกระทั่งแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดปัญหา และเป็นผลเสียต่อตัวเด็กและสังคมได้

จากแนวความคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า มโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

2.7.1 พฤติกรรมด้านวินัย

งานวิจัยภายในประเทศ

คณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน กระทรวงมหาดไทย (2504) ได้วิจัยหาข้อเท็จจริงและมูลเหตุต่างๆ ที่มีส่วนทำให้เยาวชนและเด็ก กระทำผิดจากการศึกษาพบว่า เด็กที่กระทำผิดมีปัญหากับเรื่องความประพฤติไม่เหมาะสม มีปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองและครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนและการกระทำผิด ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและสังคม ตลอดจนปัญหาสุขภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพวรรณ (2510) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี โดยนำกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน พบว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1) สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ในครอบครัว

2) สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนต่อครูและต่อวิชาที่เรียน ตลอดจนความรู้สึกรักที่มีต่อเพื่อน

3) ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง คือ สุขภาพ สติปัญญาและการใช้เวลาว่าง

นอกจากนั้น มานะและคณะ (2514) ได้ทำการศึกษาว่าทำไม เด็กวัยรุ่นจึงชอบก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ โดยการทำการวิจัยเรื่องสาเหตุแห่ง ความผิดวินัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 10 โรงเรียน ในเขตพระนคร-ธนบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่าเหตุผลที่นักเรียน ชอบปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกงเพราะเห็นว่าโก้ดี สะดวกสบายคำตอบที่รอง ลงมาคือทำไปตามรสนิยม ทำไปโดยไม่คิดว่าเป็นเรื่องเสียหาย กลัวเพื่อนว่า เชย ไม่ทันสมัย เข้าหมู่พวกไม่ได้ เหตุผลของการไว้ผมยาวเพราะว่าถ้าไว้ผม สั้นแล้วรู้สึกอาย เป็นคนไม่ทันสมัย เหตุผลที่หนีเรียนเพราะว่าเรียนไม่รู้เรื่อง ครูใช้อารมณ์ในการสอน กลัวครูทำโทษและเกียจคร้าน เหตุผลที่สูบบุหรี่เพราะ ว่าสูบบุหรี่ทำให้ติด สูบเพื่อเข้าสังคม เห็นว่าโก้และสูบเพราะถูกเพื่อนชักจูง และเหตุผลสำคัญของการยกพวกตีกันเพราะว่าถูกทำร้ายก่อน เพื่อนฝูงชักจูง รักรักพวกรักโรงเรียน ตลอดจนต้องการเอาชนะ

เสงี่ยม (2505) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหา พฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 โรงเรียน และได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ปัญหาทางวินัยที่สำคัญๆ ได้แก่ การพูดปด การหนีโรงเรียน ไม่สนใจเรียน การคดโกง การทะเลาะวิวาท การลักขโมย การก้าวร้าว การสูบบุหรี่ และ ยิ่งพบว่า ปัญหาที่ควบคุมยากที่สุดในโรงเรียนรัฐบาลชายได้แก่การหนีโรงเรียน การพูดปด การลักขโมย และการทะเลาะวิวาทตามลำดับ ส่วนในโรงเรียนรัฐ บาลหญิง ได้แก่ การคดโกง ไม่สนใจเรียน การลักขโมย ตามลำดับ เช่น เดียวกันกับการศึกษาของ สำเร็จ (2515) ที่ได้ศึกษาวิจัยปัญหาต่างๆ ที่เกิด ในโรงเรียนกลุ่มประเทศซีมีโอ (SEMEO) โดยศึกษาร่วมกับศูนย์อินโนเทค (Innotech) ในปี 2515 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้ง ในเมืองและชนบท โดยให้ครูเขียนรายงานตามแบบสอบถาม พบว่าปัญหาทาง วินัยในโรงเรียนแบ่งออกได้หลายประเภท ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ การแต่งกายไม่เรียบร้อย ความประพฤติไม่เรียบร้อย ส่งเสียงดังในชั้นเรียน คือ พูดคำหยาบ ไม่สนใจเรียน ชอบเล่นการพนันหรือดูตลกในขณะที่ครูสอน หนีโรงเรียน ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

กรรณ (2517) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่ง ตน ความเชื่ออำนาจภายในตน-ภายนอกตนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2516 จำนวน 300

คนเป็นชาย 173 คน หญิง 127 คน พบว่า นักเรียนหญิงมีวินัยแห่งตนสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับ วารินทร์ (2517) ที่ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักและควบคุมความเชื่อเพื่อและวินัยทางสังคม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 450 คน พบว่านักเรียนหญิงมีวินัยทางสังคมมากกว่านักเรียนชาย

งานวิจัยในต่างประเทศ

Jones (1954) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างกันระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงในด้านปฏิบัติตามวินัย พบว่า เด็กชายวัยรุ่นจะฝ่าฝืนระเบียบวินัยมากกว่าเด็กหญิงวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะสังคมได้มุ่งหวังให้หญิงและชายมีพฤติกรรมเหมือนกัน ดังนั้น การฝึกอบรมเด็กแต่ละเพศจึงแตกต่างกัน เนื่องจากการยอมรับหรือปฏิเสธจากสังคม มีความหมายต่อหญิงมากกว่าชาย และสังคมเข้มงวดกวดขันกับความประพฤติของหญิงมากกว่าชาย แต่ในสภาพการณ์อื่น ๆ เด็กชายจะมีการพูดเท็จและไม่เชื่อสัตย์มากกว่าเด็กหญิง ในระยะวัยเด็กตอนปลายและวัยรุ่น เด็กชายจะฝ่าฝืนระเบียบวินัยมากกว่า และไม่เต็มใจที่จะกระทำตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ โดยไม่คำนึงว่ากฎนั้นจะยุติธรรมต่อตัวเองหรือไม่

Garrison (1959) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกให้นักเรียนมีวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรงเรียนของรัฐจอร์เจีย โดยศึกษาเด็กนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรงเรียน จำนวน 276 คน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่าพฤติกรรมที่เด็กหญิงกระทำผิดมากที่สุด คือ การพูดและหัวเราะ แต่สำหรับเด็กชายเป็นไปในทางก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง คือ การต่อสู้ และการโยนสิ่งของ

Lian-Hwang Chiu (อ้างถึงใน รัชติการ์, 2528) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาครูที่กำลังศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยอินเดียน่า จำนวน 85 คน ในด้านการแก้ปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียนพบว่า ปัญหาที่พบและเกิดขึ้นส่วนมาก เป็นปัญหาเกี่ยวกับการพูดคุ้ยและก้าวร้าวประมาณร้อยละ 80 ของปัญหาทั้งหมด และปัญหาทั้งหมดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนประมาณร้อยละ 85 อีกร้อยละ 15 เกิดในที่อื่นเช่นสนามห้องสมุด หอประชุมและโรงยิม นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ปัญหาทางวินัย มักเกิดกับเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง คือ เกิดกับเด็กผู้ชายร้อยละ 56 เด็กผู้หญิงร้อยละ 8 อีกร้อยละ 36 เกิดกับกลุ่มรวมทั้งผู้ชายและผู้หญิง

2.7.2 วินัยกับมโนภาพแห่งตน

งานวิจัยในประเทศ

ประเทิน (2521) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความรู้สึกต่อตนเองระหว่างเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายที่ถูกศาลคดีเด็กและเยาวชนตัดสินให้เข้ารับการอบรมอยู่ในสถานฝึกอบรมเยาวชน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 401 คน กับเยาวชนที่ไม่ได้กระทำผิดกฎหมายจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 55 คน ทั้งสองกลุ่มมีอายุระหว่าง 14-20 ปี ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกต่อตนเองของกลุ่มเยาวชนสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่เยาวชนผู้กระทำผิดกฎหมาย มีความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง ส่วนเยาวชนที่ไม่ได้กระทำผิดกฎหมายมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

ศิริบุรณ์ (2527) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของกรรณิการ์ กูประเสริฐ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีมโนภาพแห่งตนด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ด้านความวิตกกังวลใจ ด้านความเป็นคนน่านิยม ด้านความสุขความพอใจ และด้านที่เป็นส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิมล (2527) ศึกษาการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม กับนักเรียนปกติทั่วไป ในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 474 คน แยกเป็นนักเรียนที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม 234 คน และนักเรียนที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม 240 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 16-20 ปี โดยใช้แบบสอบถามวัดอัตมโนทัศน์ในด้านดังต่อไปนี้ คือ รูปร่างลักษณะและบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล สติปัญญา และสถานภาพในโรงเรียน ความสุข ความพอใจ ความรู้สึกในความเป็นชาย และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน ปรากฏว่า อัตมโนทัศน์ของนักเรียน 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ได้คะแนนอัตมโนทัศน์สูงกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว

จารัส (2515) ได้ทำการศึกษาวิจัยมโนภาพแห่งตน ของนักเรียนที่ประพฤติกเล่ยตามและที่ซัดกับสังคม พบว่ามโนภาพแห่งตนที่ดีปรากฏในนักเรียนวัยรุ่นผู้ประพฤติกเล่ยตามสังคมมากกว่าผู้ประพฤติกเล่ยตามสังคม

นิจวรรณ (2527) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 437 คน และใช้แบบสอบถามมโนภาพแห่งตนฉบับมาตรฐานของเพียร์-แฮร์ริส ซึ่งปรับปรุงโดยกรรณิการ์ ภูประเสริฐ และศิริบุรณ์ ศรีทานันท์ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนมโนภาพแห่งตนด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และสภาพภาพในโรงเรียน ด้านความเป็นคนน่านิยมและมโนภาพแห่งตนโดยส่วนรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันมีคะแนนมโนภาพแห่งตนด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และสภาพภาพในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีคะแนนมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

งานวิจัยในต่างประเทศ

Dietche (1959) ได้ศึกษาอัตมโนทัศน์ของเด็กที่มีปัญหาด้านความประพฤติดกับเด็กที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นชายอายุ 15-16 ปี จำนวน 100 คน โดยใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนสซี พบว่า เด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ จะมีอัตมโนทัศน์ดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ

Hamed (1967) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับโครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมดเพื่อนำมาใช้ในการแนะแนว จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยรุ่นจำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนสซี (The Tennessee Department of Mental Health Self-Concept Scale) พบว่า อัตมโนทัศน์และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวก

2.7.3 วินัยกับการอบรมเลี้ยงดู

งานวิจัยในประเทศ

วิวัฒน์ (2523) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามความมีวินัยในตนเองจำนวน 23 ข้อ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพฯ

มหานครจำนวน 443 คน เป็นชาย 221 คนหญิง 222 คน พบว่าค่าสหสัมพันธ์
พหุคูณระหว่างความมีวินัยในตนเอง กับตัวพยากรณ์ทั้งหมด คือ จำนวนพี่น้องใน
ครอบครัว ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสของพ่อแม่ ระดับการศึกษาของพ่อแม่
อาชีพของพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวด แบบ
ปล่อยปละละเลย มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีความสัมพันธ์กันเป็นเส้นตรง นั่นคือ
สามารถสร้างสมการพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองได้ และสมการพยากรณ์
สามารถในการพยากรณ์ร้อยละ 14.95

ลัดดาวัลย์และวิลาสลักษณ์ (2522) ได้ศึกษาคุณลักษณะของ
วัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพฯ พบว่า วัยรุ่นที่รายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
ส้นสนุนมาก มีคะแนนความซื่อสัตย์ สัมมาคารวะ เยื่อเพื่อ กตัญญูและการยึด
บาปบุญสูงกว่าวัยรุ่นที่รายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักส้นสนุนน้อย

วรารักษ์ (2528) สรุปลักษณะของเด็กที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบคัมครองมากเกินไป จะมีลักษณะเป็นคนที่เอาแต่ใจตนเองขาดความ
ริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่สามารถแก้
ปัญหาด้วยตนเอง และปรับตัวอยู่ในสังคมได้ยาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

Leonard (1952) ให้ข้อคิดว่า พ่อ แม่ ครูและผู้ใหญ่อื่น ๆ
อาจจะเป็นผู้ให้บทเรียนที่ดีแก่เด็กในการพัฒนาการควบคุมตนเอง และในขณะ
เดียวกันก็อาจยับยั้งการพัฒนานั้น ถ้าหากบุคคลเหล่านี้ ไม่ได้สร้างบรรยากาศ
ของความรักและช่วยเหลือเด็ก หรือมีความคาดหวังกับเด็กมากเกินไป ดังนั้น
การฝึกวินัยที่เข้มงวดเกินไปจนขาดความเข้าใจต่อความรู้สึกของเด็ก จึงกลับ
กลายเป็นการสร้างปัญหาให้แก่เด็กได้

Sears and Others (1957) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการ
เลียนแบบพบว่าการอบรมเลี้ยงดู การฝึกระเบียบวินัยด้วยความรักและการ
ยอมรับบุตร จะสามารถสร้างให้เด็ก มีความรู้สึกผิดชอบได้มากกว่าการฝึกที่
เข้มงวดและด้วยอารมณ์และยังพบว่า เด็กผู้หญิงพัฒนาการควบคุมจากภายในและ
เรียนรู้บทบาทตนเองได้เร็วกว่าเด็กผู้ชาย

Hoffman (อ้างถึงใน หงษ์, 2533) ได้ประมวลผลงานวิจัย
ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความอบอุ่นกับ
พฤติกรรมการทำความดีละเว้นความชั่วของเด็ก และได้สรุปว่า การอบรม
เลี้ยงดูแบบรักและให้ความอบอุ่นพบมากในเด็กที่มีความรับผิดชอบสูง เมื่อทำผิด

ยอมสารภาพผิดและรู้สึกละอายใจในการทำผิด นอกจากนี้ยังก้าวร้าวน้อย และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมากด้วย ผลนี้พบในเด็กระดับอายุ 4-13 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาที่มารดาใช้เหตุผลกับเด็ก มีความเกี่ยวข้องกับการที่เด็กจะสามารถต้านทานสิ่งยั่วยุใจ เมื่อทำผิดแล้วเด็กจะรู้สึกละอายและยอมรับผิด ผลเช่นนี้พบแต่เฉพาะในเด็กโต และวัยรุ่น ดังนั้น การให้ความรักและการให้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูบุตร มีอิทธิพลต่อจิตลักษณะที่ดีงาม คุณธรรม และการรับผิดชอบชีวิตของเด็ก

Bronfenbrenner (อ้างถึงในหงษ์, 2533) ศึกษาลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นพบว่า พ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยเด็ก ไม่เอาใจใส่ ไม่แนะนำช่วยเหลือ จะทำให้เด็กเป็นคนไม่รู้จักรับผิดชอบตนเอง ไม่รู้จักประมาณการในสิ่งต่าง ๆ มีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแก่สังคม

2.7.4 วินัยกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ประทุม (2518) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการเรียน สังคมส่วนตัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในเขตเทศบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลในจังหวัดสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2517 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,032 คน และใช้แบบสอบถามสำรวจปัญหานักเรียนทางการเรียน สังคมและส่วนตัว สรุปผลพบว่านักเรียนมีปัญหา最多ในเรื่องตื่นเต้น ไม่สนใจในบางวิชา ต้องการให้ครูยกย่องและให้กำลังใจ เพื่อน ๆ หยอกล้อให้อับอาย เพื่อนชอบข่มเหง รังแก เพื่อนๆ มักจะหาเรื่องทะเลาะกับตนเอง พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ให้โอกาสเที่ยวตามลำพัง รู้สึกว่าชีวิตภายในบ้านไม่มีความสุข ไม่กล้าโต้แย้งเมื่อมีความเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ค่าใช้จ่ายประจำวันไม่เพียงพอ และบ้านตั้งอยู่ในแหล่งโจรผู้ร้ายชุกชุม

สุรเกียรติ (2523) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวลกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2523 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 357 คน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนซึ่งมีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียน ซึ่งมีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงสุด และมีความวิตกกังวลต่ำสุด

ชิรวัดน์ (2526) ได้ทำการศึกษาความรู้สึกแอ็ดต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน กับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,122 คน โดยศึกษาส่วนประกอบสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3 ด้าน มีดังนี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางสังคม คือ ปฏิสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งหมายถึงบรรยากาศในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางจิต ซึ่งหมายถึง ลักษณะการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่รู้สึกแอ็ด คือ ไม่สามารถหาช่องทางหรือทางออกที่ตนพอใจ จะมีคะแนนความก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รู้สึกแอ็ดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เพยาวี (2534) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยและกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2533 จำนวน 360 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัย กับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

Malfair (1974) ศึกษาทัศนคติต่อโรงเรียนในกลุ่มเยาวชนเกรเทที่ไม่เคยหนีโรงเรียน กลุ่มเยาวชนทั่วไปที่เคยหนีโรงเรียนและไม่เคยหนีโรงเรียนผลปรากฏว่า เยาวชนทั่วไปที่ไม่เคยหนีโรงเรียนมีทัศนคติต่อโรงเรียนไปในทางบวก กล่าวคือ มีความรู้สึกชอบโรงเรียน เห็นว่าโรงเรียนมีความจำเป็นต่อตนพยายามกระทำความดีอยู่ตลอดเวลา ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี สำหรับเยาวชนทั่วไปที่เคยหนีโรงเรียนและเยาวชนเกรเทที่ไม่เคยหนีโรงเรียน จะมีความรู้สึกที่ไม่ชอบโรงเรียนทั้งที่ตระหนักว่าโรงเรียนมีความจำเป็นต่อตน ไม่กระทำความดี ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

Thornburg (1975) ได้ทำการวิจัยทัศนคติต่อโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน พบว่า มีนักเรียนร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน แต่อีกร้อยละ 24 แสดงทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกหลายลักษณะ เช่น เห็นว่าหลักสูตรการ

เรียนการสอนไม่มีประโยชน์ เป็นการเรียน ครูผู้สอนเห็นเรื่องคะแนนมากเกินไป มีการล่าเอียง และกฎข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรมโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย
(Conceptual Frame Work)

